

1. Hva er den Andre Demografiske Overgangen (Second Demographic Transition), og hvordan skiller den seg fra den Første? Gi eksempler på hvordan den skulle kunne påvirke livet i byene, og spesielt boligmarkedet. (10%, 200-300 ord)

Till skillnad från den första demografiska transitionen (som innebär en transition från hög fertilitet och hög dödlighet till låg fertilitet och låg dödlighet) handlar den andra demografiska transitionen om förändringar i hushållssammansättningen. Viktigast är att svaret understryker att SDT innebär ett ökat antal hushåll som huvudsakligen beror på (a) senareläggandet av familjebildande och (b) senareläggandet av barnafödandet. Tillsammans innebär dessa två faktorer att det numera finns ett stort antal unga (och ibland inte så unga) människor som lever i ensam- eller parhushåll utan barn. Detta påverkar bostadsmarknaden i och med att dessa grupper tenderar att efterfråga vissa typer av bostäder (ex. mindre lägenheter, och då gärna centralt i gentrifieringsstråk hos de med lite starkare inkomster) framför andra (ex. villor i förorten). [Svaret ska givetvis inte utgå ifrån att alla ensamstående eller par utan barn har höga inkomster – för många är det inte aktuellt med en lägenhet på Grünerløkka, och för en del finns inte ens någon verklig möjlighet att köpa, och då blir effekterna tydliga på hyresmarknaden i stället.]

2. Kan *planetary urbanization* finne felles berøringspunkter med komparativ urbanisme? Diskuter likhetene og forskjellene mellom disse to tilnærmingene, og vurder i hvilken grad begrepene kunne bidra til hverandre. (20%, 400-600 ord).

I den här frågan tränas förmågan att lyfta den inhämtade teoretiska kunskapen på en lite högre abstraktionsnivå. Det kan ges gott om utrymme för olika tolkningar, bara premisserna är korrekta och tolkningarna låter vettiga. Frågan är också tentans svåraste, det får man ta med i beräkningen.

Svaret kommer sannolikt att behöva börja med en definition av begreppen. Planetary urbanization understryker urbaniseringens globala (planetära) karaktär och utsträckning som uttryck för den globaliserade kapitalistiska ekonomin. Således undermineras traditionella syn på urbant/ruralt – för planetary urbanization finns det urbana överallt omkring oss som en del av den kapitalistiska infrastrukturen. Utifrån detta perspektiv läggs alltså stor vikt på städers relationer i förhållande till de globala processerna.

Fokuset på städers relationer finns även hos den komparativa urbanismen. Däri består den största likheten. Den största skillnaden ligger i att den komparativa urbanismen lägger sitt fokus på den lokala kontexten i betydligt högre grad genom att understryka städernas specifika relationella egenskaper. Det gör också att kompurb ofta kritiserats för att vara för fokuserad på det unika snarare än på det generaliserbara. Förklaringsmodellerna hos planetary urbanization tenderar däremot att vara globala (planetära) och strukturalistiska. Detta innebär samtidigt att perspektiven kan ses som kompletterande snarare än som konkurrerande, och att ett överordnat planetary urbanization-perspektiv kan få värdefull hjälp av den komparativa urbanismen i samband med empiriska studier.

3. Hva er sammenhengene og motsetningene mellom profesjonalisering og polarisering, samt mellom displacement og replacement? Tenk spesielt på utvekslingen mellom Tom Slater og Chris Hamnett i tidsskriftet City. (20%, maks 400-600 ord)

- Professionalisering: andelen högutbildade (professionals) och/eller andelen som innehar högkvalificerade jobb ökar, arbetarklassen minskar. Resultat: tjockare medelskikt i samhället. [Det innebär dock inte nödvändigtvis att den tjocka midjan har särskilt högt materiellt välstånd.]

- Polarisering: Midjan smalnar, andelen lågt betalda lågkvalificerade jobb ökar, andelen högt betalda högkvalificerade jobb ökar. Resultat: polariserat samhälle.
- Displacement: de högre samhällsklasserna (tvångs)förflyttar de lägre.
- Replacement: de lägre samhällsklasserna minskar av gammaldags demografiska skäl; när de dör ersätts de av folk med högre socioekonomisk status.

Professionaliseringstesen går hand i hand med idén om replacement; polariseringen passar bättre displacementnarrativet. Perspektiven behöver inte utesluta varandra, men de bildar väldigt olika sätt att tolka (bl a) gentrifieringsprocessen. Mellan Hamnett och Slater har stämningen tidvis varit ganska bitter, vilket syns inte minst i debatten i tidskriften City. Där går Hamnett ut med att empirin är på sin sida, dvs att London professionaliseras helt enkelt. För Slater är det snarare så att den verkliga empirin döljs av sättet på vilket yrkesklasserna definieras, dvs att mycket av det som ser ut att vara professionalisering i själva verket inte är det. Framförallt menar Slater att Hamnett helt enkelt struntar i nöden som skapas av displacement. Hamnett, i sin tur, undrar var den (växande) medelklassen ska bo, och om de är tvungna att bo i den existerande suburbiamiljön.

OBS: för att få höga poäng på den här frågan är det inte viktigt att komma ihåg exakt vad Hamnett och Slater sagt, utan vad debatten handlat om.

4. Hvilke grupper flytter henholdsvis:

a. Til sentrale byområder fra forstedene?

b. Fra sentrale byområder til forstedene? (10%, 150-300 ord)

Frågan är relativt lätt och huvudsakligen deskriptiv. Det finns egentligen inget enhetligt svar eftersom det varit olika trender i olika länder och i olika slags städer (t ex beroende på huruvida dessa erbjuder en innerstadsinfrastruktur för barnfamiljer), men vissa gemensamma mönster och trender finns ändå. I grunder är det tre faktorer som är centrala: demografi, ekonomi och preferenser. Dessa varierar över en livstid och mellan personer.

Det typiska mönstret i Skandinavien:

- Från förorter till centrum: oftast unga vuxna utan barn, studenter och yrkesverksamma som söker närhet till jobb, utbildningsinstitutioner, och/eller ett urbant levnadssätt. Dessa grupper uppskattar tillgång till kollektivtrafik, stadens kulturutbud och innerstadslivet mera generellt. En del äldre vuxna som säljer sina villor flyttar in till innerstaden, dock med fokus på lite lugnare stadsdelar.
- Från centrum till förorterna: Barnafödandet är en viktig faktor. Barnfamiljer (framförallt när barnen nått skolålder) dominerar, men överlag kan det handla om personer som prioriterar boya framför läge (eller som helt enkelt inte har råd att köpa en bostad centralt).

5. Susan Fainsteins idé om den rättferdige byen (the just city) bygger på prinsippene om demokrati (democracy), mangfold (diversity) og utjevning (equity). Hva innebærer disse tre prinsippene i sammenheng med byplanlegging? (15%, max 300-500 ord)

Svaret bör fokusera på vad principerna betyder när de appliceras i planeringen, inklusive vilka problem/dilemman som kan uppstå. Det är dock max 500 ord här, så förväntningen är på en bra syntes. Allmänna definitioner kan vara en del av svaret, men ett bra svar lägger alltså fokus på implementeringen. När det gäller demokratin bör svaret lyfta att medborgardeltagandet, dvs graden till vilken beslutsprocesser är öppna, inkluderande och representativa för befolkningen. Således bör invånarna ha

rätt att delta i planeringsprocessen på ett substantiellt sätt. Problemet är att sådan participatory planning ofta blir ett verktyg för medelklasserna, som har lättare att uttrycka sina (önske)mål.

När det gäller mångfald handlar det om att skapa en miljö som är inkluderande för alla grupper, dvs. oavsett kön, ålder, etnicitet, inkomst, osv. Det kan innebära att planera för bostäder av olika storlekar och prisklasser, tillgång till kollektivtrafik, grönområden, kulturella institutioner och andra faciliteter som betjänar olika samhällsgrupper. Mångfald kan också gälla arkitektonisk design och byggnadsmönster som speglar och respekterar lokal kultur och identitet.

Utjämningsprincipen handlar om en rättvis fördelning av tillgången till resurser, tjänster och möjligheter. I hög grad är aspekten knuten till bostadsförsörjningen med utgångspunkt i principen om att alla ska ha samma chanser oavsett var de bor. Dragningen av kollektivtrafiken och fördelningen av offentliga tjänster är andra områden där utjämningsprincipen borde ta plats.

6. Lag en skisse av en hypotetisk vetenskapelig tekst (artikel, oppgave) som studerer en aspekt relatert til nyliberal byutvikling. Den vitenskapelige tekstens empiriske del bør bygge på tre hypotetiske case-studier: Göteborg, Bergen og Århus. Din skisse bør beskrive og begrunne tilnærmingen, men du skal ikke skrive selve artikkelen og heller ikke beskrive case-studiene. Følgende aspekter må inkluderes: mulig formål, mulig vitenskapelig begrunnelse og mulig(e) vitenskapelig(e) problemstilling(er); teoretisk tilknytning med eksempler på relevant litteratur; data og metoder; struktur for resultatdelen og for konklusjonen [25 poeng, 600-900 ord].

Här bör svaret förklara tillvägagångssättet. Det ska inte se ut som vara en jätteabstract av en artikel, och det ska inte heller fastna på långa definitioner eller beskrivningar av fallstudieorterna.

Det är olika saker som ska bedömas:

Har studenten valt ett relevant ämne, dvs något studerbart i förhållande till nyliberal stadsutveckling?

Är skissen rimlig? Finns det en klar frågeställning och rimliga tänkbara metoder?

I och med att studien ska vara baserad på tre fallstudier kan man också förvänta sig en diskussion om vad det innebär att arbeta komparativt? Här ska vi ta höjd för att ett komparativt perspektiv kan vara ganska varierat, men något som uppenbart inte är komparativt blir alltså svår hanterligt i sammanhanget.